METSÄTALOUS

Kunta rankaisee ulkoilureiteistä. Niistä seuraa kaavoihin rajoitteita, joista aiheutuvia menetyksiä kukaan ei korvaa metsänomistajille. **JOHTAJA MARKKU TORNBERG, MTK**

Suomi kehittää vähähiilistä puurakentamista

Työ- ja elinkeinoministeriö haluaa kehittää vähähiilisestä rakentamisesta vientituotteen. Puurakentaminen nousee silloin aivan uuteen arvoon.

”Rakentaminen kuluttaa paljon uusiutumattomia luonnonvaroja. Rakentamisen hiilijalanjälkeä voidaan pienentää lisäämällä kotimaisen, paikallisen ja uusiutuvan ympäristöystävällisen raaka-aineen käyttöä”, sanoo elinkeinoministeriön strateginen johtaja **Mari Pantsar-Kallio**.

Puun kaltaisilla uusiutuvilla materiaaleilla voidaan rakentamisessa korvata energiaintensiivisiä materiaaleja kuten terästä, alumiinia, betonia ja muovia. Sillä päästään suurempiin säästöihin kuin pelkästään parantamalla rakennusten energiatehokkuutta.

Valtioneuvoston kesäkuussa tehdyn periaatepäätöksen mukaan julkisissa hankinnoissa tulee edistää kestäviä ympäristö- ja energiaratkaisuja sekä käyttöönottoa myös rakentamisessa.

Tavoitteena on vähentää energian ja materiaalien käyttöä sekä haitallisia ympäristövaikutuksia rakennusten koko elinkaaren aikana ja luoda kannusteita uusien ratkaisujen syntyyn ja käyttöönottoon.

Suomessa rakennukset ja asuminen kuluttavat kolmanneksen Suomen energiankulutuksesta. Rakennusten suunnittelu- ja rakennusvaiheessa tehtävillä päätöksillä voidaan vaikuttaa ratkaisevasti rakennuksen elinkaaren aikaisiin ympäristövaikutuksiin ja kustannuksiin.

”Vähähiilinen rakentaminen voisi olla keskeinen osa Suomi-brändiä. Samalla se avaisi puutuoteteollisuudelle ja puurakentamiselle vientimahdollisuuksia”, arvioi Pantsar-Kallio.

Puurakentaminen sopii esimerkiksi hyvin moderniin kaupunkirakentamiseen älykkäänä ja vähähiilisenä, vihreänä rakentamisena.

MT

ATL: Maailman korkein puukerrostalo nousee Bergeniin

Norjan Bergeniin aletaan rakentaa 14-kerroksista puukerrostaloa. Valmistuessaan ensi vuonna se on maailman korkein puukerrostalo, kertoo ATL:n verkkolehti.

44,5 metriä korkean puukerrostalon valmistukseen käytetään uutta rakennusmenetelmää, jossa yhdistetään kantavia liimapuurakenteita ja moduleita. Liimapuurakenteen välissä käytetään ulkoseinillä luonnollisesti myös lasia.

Rakentamisesta vastaava Bergen of Omegn Boligbygggelag -asunto-osakeyhtiö kertoo, että puurakenteet tulevat kuitenkin näkymään myös ulospäin lasin läpi.

Kunnes 14-kerroksinen talo valmistuu ensi vuoden syksyllä, maailman korkeimman puurakenteisen kerrostalon titteliä pitää Lontoossa sijaitseva Murray Grove Tower. Siinä on yhdeksän kerrosta.

Ruotsin korkeimmassa puurakennuksessa Växjössä on kahdeksan kerrosta, kertoo ATL.

Suomen korkein puukerrostalo on valmistumassa Seinäjoelle. Siihen tulee kuusi kerrosta (MT 12.6.). Siitäkin kerrosta korkeampaa taloa suunnitellaan Vantaan asuntomessualueelle vuodeksi 2015.

Viime vuonna Vierumäelle valmistui ensimmäinen 5-kerroksinen talo, joka on toistaiseksi Suomen korkein.

MT

Luonnonhoidossa riittää työtä

Metsässä riittää erilaisia valtion tukemia luonnonhoitotöitä. Aiemmin niistä on vastannut metsäkeskus, mutta nyt yksityismetsien luonnonhoitotöitä tarjotaan yksityisille palveluntuottajille.

Maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä Suomen metsäkeskus suunnittelee ja kokoaa tietyn alueen luonnonhoitotöistä kokonaisuuden, joita palveluntuottajat voivat tavoitella avoimessa hankehaussa. Uusi toimintamalli johtaa metsäpalveluntuottajien luonnonhoitoosaamisen kehittymiseen sekä antaa yrityksille mahdollisuuksia aiempaa monipuolisempiin metsätöihin.

”Uudessa toimintamallissa yhdistämme metsien monimuotoisuuden säilyttämisen ja metsiin perustuvien elinkeinojen edistämisen”, toteaa johtava luonnonhoidon asiantuntija **Matti Seppälä** Suomen metsäkeskuksesta.

Monipuolistuvasta palveluntarjonnasta hyötyy myös metsänomistaja. Seppälä toivookin yksityisiltä metsänomistajilta runsaasti aloitteita kohteista, joilla valtion tukemia luonnonhoitotöitä voitaisiin toteuttaa.

Urakoitsijan tehtäväksi voi tulla esimerkiksi ojien täyttö, patojen rakentaminen, purouoman kunnostus sekä erilaisia luonnonhoidollisia hakkuita ja raivauksia.

Viime vuosina luonnonhoitohankkeisiin on kohdennettu noin kaksi miljoonaa euroa vuodessa.

MT

Yleiskaavat rajoittavat metsätaloutta merkittävästi

Kunnilla on kova halu yleiskaavojen laadintaan. Metsätalouden harjoittamista kaavat vaikeuttavat merkittävästi ja samalla ne pudottavat kantorahatuloja.

Vaikka metsien ja metsätalouden merkitys kunnille on huomattava, yleiskaavojen laadinnassa ei yleensä kiinnitetä huomiota metsien hoitoon ja puunhankintaan. Metsäntutkimuslaitoksen mukaan yleiskaavamerkinnät saattavat pienentää kunnan hakkuukertymää ja kantorahatuloja jopa neljänneksellä.

Yleiskaavat vaikuttavat metsätalouteen erityisesti kaupunkien sekä virkistyskäyttöön merkittyjen ja ympäristöarvoja sisältävien kohteiden läheisyydessä.

”Metsänomistajien kannalta ongelmallista on, että kaavamerkintöjen tulkinta vaihtelee kuntien painotusten mukaan. Samoin maisematyölupien käsittelyaika ja hinta”, kertoo tutkija **Hannu Hirvelä**.

Vaikutukset vaihtelevat

Metsäntutkimuslaitos selvitti yleiskaavamerkintöjen vaikutuksia metsien hoitoon ja puunhankintaan Etelä-Suomen metsänomistajien liiton alueella. Tuloksena oli, että kaavamerkinnät pienensivät hakkuukertymiä ja kantorahatuloja parista prosentista jopa kymmeniin prosentteihin.

Hajontaa lisää kuntien käyttämät erilaiset tulkinnat. Käytännössä kaavamerkintöjen merkitystä nostaa myös se, että jos osa metsänomistajista jättää kaavamerkintöjen takia hakkuut suosiolla tekemättä. Myös puun ostajat saattavat karsastaa puunkorjuuta kaava-alueilta.

”Pienissä harvennushakkuissa maisematyöluvan kustannukset voivat olla hakkuutuloja suuremmat. Luvan saanti vie myös aikaa, joten osa metsänomistajista jättää suosiolla metsät hoitamatta”, selittää Hirvelä.

Joissakin tapauksissa yleiskaavamerkinnät mahdollistavat vain sellaiset hakkuut, jotka eivät ole metsätaloudellisesti järkeviä. Esimerkiksi uudistushakkuiden ja maanmuokkauksen kieltäminen on yleistä.

Ääriesimerkki on Hyvinkää, jossa metsätalouden harjoittaminen on estetty tai sitä on rajoitettu noin neljäsosalla metsäalasta.

Kaavoituksen vaikutus kantorahatuloihin Hyvinkäällä

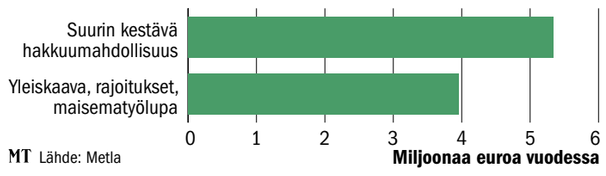

MT Lähde: Metla

Hidas lupakäytäntö

Metsäneuvoja **Jukka-Pekka Vapaniemi** Uudenmaan metsänhoitoyhdistyksestä kertoo, että maisematyöluvat menevät yleensä hyvin läpi kunnissa. Lupaa varten pitää esimerkiksi kysyä rajanaapureiden mielipiteet ja heidän tavoittamisensa on välillä vaikeaa.

”Kerroimme esimerkiksi eräästä 40 hehtaarin hakkuusta lehdessä, koska kyseessä oli ulkoiluun käytetty alue. Siitä tuli yksi valitus, joten maisematyölupa meni hallinto-oikeuteen.”

”Valittaja pelkäsi maanpinnan kulumista ja halusi, että hakkuu tehdään mies- ja hevostyönä. Siinä meni vuosi, mutta lopputulos oli, että maisematyölupa pysyi ennallaan. Eli hakkuupäätöksestä voi kulua puolitoista vuotta ilman että metsässä alkaa tapahtua tai tilille tulee mitään.”

Lupa erityiskohteisiin

Lakimies **Tommi Siivonen** MTK:sta pitää yleiskaavamerkintöjä ja maisematyölupavaatimuksia suurena ongelma. Hän ihmettelee, miksi yleiskaava-alueille edes tarvitaan maisematyölupaa.

”Maisematyöluvan tarve pitäisi rajata selkeille erityiskohteille. On lain hengen vastaista laittaa vaatimus koko kuntaan.”

Siivonen muistuttaa myös, etteivät kaavarajoitukset ja maisematyöluvat saa olla maanomistajille kohtuuttomia. Nykykäytäntö on johtamassa siihen, että kunta voi tehdä kaavamääräyksillä millaisia suojelumääräyksiä haluaa ja virkamiehet käyttävät sitä valtaa.

Vapaniemen mukaan kunnat ohjaavat mielellään liikuntaa yksityismaille. Osin siitä johtuen metsätalouden harjoittaminen vaikeutuu ja metsänomistajat pakotetaan maksamaan omien metsiensä hakkuuluvista, mikä on oikeustajun vastaista.

Yhtiö menee muualle

Yleiskaava-alueen metsänomistajat huomaavat nopeasti, että myös puunostajat hakeutuvat vähitellen helpompiin kohteisiin. On selvää, etteivät hakkuurajoitukset ja lupavaatimukset isommin innosta ostajia.

Versowoodin ostoesimies **Pauli Otava** myöntää, että maisematyöluvat aiheuttavat ongelmia. Lupamenettely lisää kustannuksia ja pidentää puukaupan ja korjuun välistä aikaa, mikä vaikeuttaa korjuun ja kuljetusten suunnittelua.

”Metsäkoneiden siirrot lisääntyvät ja autokuljetusten järjestäminen vaikeutuu. Esimerkiksi Karkkilassa kaavoituksessa on yli viidennes metsäalasta, minkä takia olemme vähentäneet ostoja sieltä.”

Otavan mukaan yrityksen toimintaa vaikeuttaa kunnittain vaihtelevat käytännöt. Myös tieto kaavarajoituksista on vaikeasti saatavilla, joten maisematyölupa vaatimukset tulevat usein yllätyksenä.

”Ai ai, kun saataisiin kaikkiin kuntiin samat toimintamallit ja kaavakartat kaikkien helposti saataville”, Otava toivoo.

JARMO PALOKALLIO

KARI SALONEN

Yleiskaava kattaa vajaan viidenneksen Etelä-Suomen metsänomistajien liiton alueen metsissä. Kuvassa Uudenmaan metsänhoitoyhdisyksen maisematyölupaa vaatinut hakkuukohde Mäntsälän keskustan lähellä.

METSÄSTÄ LYHYESTI

Byrokratiasta kilpailukykyyn

MTK:n metsäjohtaja **Juha Hakkarainen** ei hyväksy EU:n aikeita puumarkkinoiden sääntelyyn. Myöskään lisääntyvä byrokratia ei saa ymmärrystä osakseen.

”Olisi suotavaa että EU-komission toimet edistäisivät taloutta ja selviytymistä, eikä päinvastoin. Valitettavasti metsän merkitys EU:n taloudelle ja ihmisten hyvinvoinnille ei tunnu Brysselissä kiinnostavan ketään”, sanoi Hakkarainen metsänhoitoyhdistys Mänty-Saimaan metsäiltamissa Savitaipaleella perjantaina.

Uusiutuvilla luonnonvaroilla voisi ja pitäisi olla merkittävä rooli EU:n taloudessa. Niiden käyttöä pitää edistää, ei estää, sanoi Hakkarainen.

Puuliitto saartaa FeelForest Oy:n

Puuliitto asettaa Heinävedelle rekisteröidyn FeelForest Oy:n saartoon metsäalan työehtosopimuksen rikkomusepäilyjen vuoksi. Saarron taustalla on Itä-Suomen aluehallintoviraston toteuttama työsuojelutarkastus.

Epäselvyyksiä ja puutteita on havaittu ulkomaalaisten työvoiman työnteko-oikeuden varmistamisessa, työehtosopimuksen noudattamisessa ja palkanmaksussa, määräaikaisten työsopimusten perusteluissa ja työterveyshuollon järjestämisessä.

Lisäksi raportissa todetaan suoraan FeelForestin käyttäneen luvatonta ulkomaalaista työvoimaa. Raportin perusteella kysymyksessä on yksi räikeimmistä Puuliiton kohtaamista tapauksista.

Jokamiehenoikeus herättää tunteita

Suomen Ladun jokamieskiertue jatkuu syyskuussa. Jokamiehenoikeuksien kiertue kattaa yhteensä 20 tilaisuutta eri puolilla Suomea.

Syksyn ensimmäinen tilaisuus järjestetään tänään kello 18–20 Sodankylässä. Luvassa on asiaa ja keskustelua jokamiehenoikeuksista.

”Kielto laduille ja kelkkaurille”

Johtaja **Markku Tornberg** MTK:sta varoittaa maanomistajia erilaisiin ulkoilureitteihin, latuihin ja kelkkauriin liittyvistä vaikutuksista.

Voi olla, että jonkin ajan kuluttua niiden olemassaolo alkaa rajoittaa metsätalouden harjoittamista ja muuta maankäyttöä.

”Kunta rankaisee ulkoilureiteistä. Niistä seuraa kaavoihin rajoitteita, joista aiheutuvia menetyksiä kukaan ei korvaa metsänomistajille.”

Tornbergin mukaan kyseessä on tauti joka leviää. Reittien avaamisen jälkeen kunta alkaa pitää alueita ominaan.

”Ehkä MTK:n pitäisi antaa suositus, ettei reiteille anneta lupia, koska niistä seuraa ajan kuluttua metsätalouden rajoitteita”, summaa Tornberg.

MT

Metsänomistajat pelkäävät erilaisten ulkoilureittien ja kelkkaurien tuovan perässään rajoituksia metsien käyttöön.

RAISA KYLLIKKI KARJALAINEN

Biopolttoaineiden kestävyys ei uhkaa metsätaloutta

Nestemäisten biopolttoaineiden kestävyysvaatimukset eivät uhkaa metsien käytön nykyisiä periaatteita. Näin vakuuttaa Energiamarkkinavirasto.

Laki biopolttoaineista ja bionesteistä tuli Suomessa voimaan heinäkuun alussa. Energiamarkkinavirastossa on valmisteltu ohjeita nestemäisten biopolttoaineiden kestävyysjärjestelmään.

Ohjeet eivät koske kiinteitä biomassoja, joita poltetaan sähkön ja lämmön tuotannossa. Kiinteiden biomassojen kriteerit ovat vasta valmisteilla Euroopan komissiossa, jonka direktiiviluonnos saattaa johtaa siihen, että komissio puuttuu suoraan tilakohtaiseen metsänhoitoon.

Nestemäisten biopolttoaineiden raaka-aineina käytetään muun muassa palmuöljyä, elintarviketeollisuuden ja kotitalouksien biojätteitä, metsäteollisuuden tähteitä ja metsäperäisiä raaka-aineita eli lähinnä metsähaketta.

”Kestävyysjärjestelmä ei aiheuta uutta työtaakkaa metsähallinnolle tai metsänomistajille”, Energiamarkkinaviraston ryhmäpäällikkö **Pekka Ripatti** sanoi perjantaina Helsingissä.

Metsätalouden nykyiset järjestelmät ja alkuperätodistukset riittävät Ripatin mukaan osoittamaan raaka-aineen alkuperän ja hankintaketjut.

”Metsänkäyttöilmoitus, PEFC- tai FSC-sertifikaatti tai Tapion energiapuun korjuun suositukset”, Ripatti luetteli esimerkkejä.

Suomessa isoja puuta hyödyntäviä biojalostamoja on jo rakenteilla kaksi: UPM:n laitos Lappeenrantaan ja Fortumin Joensuuhun. Stora Enso on tehnyt investointipäätöksen Kotkan Sunilaan.

Suojelualueet ulkopuolella

Metsätalouden kannalta tärkeimpiä nestemäisten polttoaineiden kriteereitä ovat biologinen monimuotoisuus, maankäytön muutos ja turvemaiden ojitus.

Monimuotoisuudesta ei ongelmia Ripatin mukaan pitäisi ilmaantua, sillä aarniometsät ja luonnonsuojelualueet ovat Suomessa puuntuotannon ulkopuolella.

”Normaali metsätalouden harjoittaminen ei johda maankäytön muutokseen”, Ripatti totesi.

Jos metsään tehdään tie tai metsää raivataan pelloksi, myös siinä yhteydessä kaadetut puut täyttävät kestävyyskriteerit.

Nestemäisiä biopolttoaineita ei sen sijaan saa tuottaa turvemaalta, joka on uudisojitettu vuoden 2008 jälkeen. Kunnostus- tai täydennysojitetut suot kelpaavat puuraaka-aineen lähteeksi.

Ohjeet ei yli lain

MTK:n asiantuntija **Anssi Kainulainen** piti tärkeänä, ettei ohjeistuksesta tule lainsäädäntöä tiukempaa. Kainulainen huomautti, ettei laki velvoita metsänomistajaa sertifioimaan metsäänsä sen paremmin PEFC- kuin FSC-järjestelmänkään mukaisesti.

Suomessa metsistä on PEFC-sertifioitu 85 prosenttia.

Neste Oilin asiantuntijan **Hanne-Riikka Nallin** mielestä kansallinen järjestelmä on tervetullut, koska sen piiriin saadaan nyt kaikki alan toimijat. Nalli toivoi, että suomalaiset viranomaiset ponnistelisivat sen puolesta, että Suomen järjestelmä hyväksyttäisiin myös muissa maissa.

Suomessa liikenteen polttoaineita kului viime vuonna 4 800 miljoonaa litraa, josta biopolttoaineiden osuus oli 375 miljoonaa litraa eli 6,5 prosenttia.

JUHA KAIHLANEN